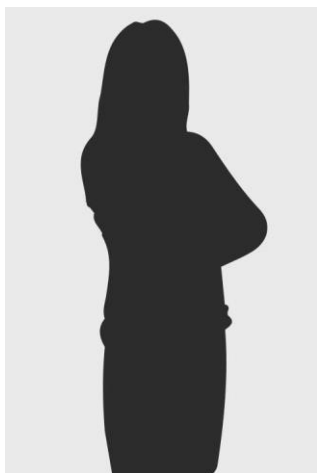

Kształcenie i szkolenie 2020

Najważniejsze wnioski z posiedzeń grup roboczych ET 2020 w latach 2018–2020

PRZEDMOWA

Uczenie się od siebie nawzajem inspiruje nas. Dzielenie się pomysłami, odkrywanie wzajemnego uczenia się i wymiana najlepszych praktyk to podstawa innowacji w dziedzinie edukacji. Grupy robocze, które pomagają we wdrażaniu strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020), nie tylko zapewniają forum do dyskusji między ekspertami ds. kształcenia w całej Europie, ale dostarczają również pomysłów, które bezpośrednio wpływają na europejską politykę w tej dziedzinie.

Obecny cykl prac (lipiec 2018 r. – grudzień 2020 r.) jest ostatnim cyklem objętym strategicznymi ramami europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia. Siedem grup roboczych, w których skład wchodzi ponad 400 ekspertów z 28 państw członkowskich UE i innych krajów uczestniczących, podjęło współpracę z zainteresowanymi stronami i organizacjami

międzynarodowymi, aby podkreślić zarówno szanse, jak i wyzwania dla systemów kształcenia, nauczycieli i osób uczących się.

Od opracowania zestawu narzędzi służących włączeniu społecznemu w ramach wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, przeciwdziałania przyszłemu niedopasowaniu umiejętności i promowania w szkolnictwie wyższym doskonałości w zakresie rozwijania umiejętności po zajęcie się wpływem innowacji i transformacji cyfrowej na kształcenie i szkolenie zawodowe grupy robocze ET 2020 pokazują, że wzajemne uczenie się i dzielenie się wiedzą fachową przyczynia się do wzmocnienia systemów kształcenia i szkolenia w całej Europie.

Patrząc w przyszłość, w kierunku naszego wspólnego zobowiązania dotyczącego wprowadzenia europejskiego obszaru edukacji, warto poświęcić chwilę, aby spojrzeć wstecz na osiągnięcia grup roboczych ET 2020. Tematyczny charakter grup roboczych odzwierciedla nasze czasy i odpowiada wyzwaniom i szansom występującym w całej Europie, takim jak pandemia COVID-19, włączenie społeczne, transformacja cyfrowa oraz znaczenie uczenia się przez całe życie.

Zapraszam Państwa do czerpania inspiracji z działań i dobrych praktyk udostępnianych w czasie trwania tego mandatu i liczę na Państwa wsparcie przy tworzeniu kolejnej generacji grup roboczych na rzecz europejskiego obszaru edukacji.

Mariya Gabriel

Komisarz europejska do spraw innowacji, badań naukowych, kultury, edukacji i młodzieży

Luty 2021

Spis treści

Spis treści	2
Grupa robocza ds. wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem	4
Grupa robocza ds. szkół	8
Grupa robocza ds. szkolnictwa wyższego	10
Grupa robocza ds. kształcenia i szkolenia zawodowego	14
Grupa robocza ds. edukacji dorosłych	17
Grupa robocza ds. edukacji cyfrowej: uczenie się, nauczanie i ocenianie	20
Grupa robocza ds. promowania wspólnych wartości i edukacji włączającej	24

Wnioski przedstawione w niniejszym dokumencie zostały opracowane przez Komisję we współpracy z członkami grup roboczych. Zawarte w nim informacje mogą nie odzwierciedlać stanowiska Komisji lub państw członkowskich. Ich celem jest podsumowanie wniosków nieformalnej pracy grup roboczych. Niniejszy dokument zawiera dodatkowe informacje na temat wyników tej pracy. Jest on przeznaczony dla decydentów oraz każdej osoby zainteresowanej europejską współpracą w dziedzinie kształcenia i szkolenia.

Więcej informacji na temat wyników prac grup roboczych można znaleźć [pod tym adresem](#).

Ani Komisja Europejska, ani żadna osoba działająca w imieniu Komisji nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania zamieszczonych poniżej informacji.

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2021

© Unia Europejska, 2021

Wykorzystywanie treści dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Ponowne wykorzystanie dokumentów Komisji Europejskiej reguluje decyzja 2011/833/UE (Dz.U. L 330 z 14.12.2011, s. 39).

Grupy robocze ET 2020, składające się z ponad 400 ekspertów z organów administracji państw członkowskich i innych zainteresowanych stron, stanowią jeden z głównych składników **zestawu narzędzi** strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020). **Ucząc się wzajemnie i określając dobre praktyki, udzielają Komisji Europejskiej porad i dostarczają wiedzy eksperckiej** w zakresie przygotowywania wniosków ustawodawczych i inicjatyw politycznych oraz wspierają państwa członkowskie w sprostaniu najważniejszym wyzwaniom związanym z ich systemami kształcenia i szkolenia oraz realizacji wspólnych priorytetów uzgodnionych na szczecelu europejskim. Poniżej przedstawiono krótki przegląd siedmiu grup roboczych ET 2020 działających w latach 2018–2020.

Grupa robocza ds. **wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem** zajęła się sposobem, w jaki najlepiej jest wspierać państwa członkowskie w zwiększaniu inkluzywności i profesjonalizmu systemów wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem.

Grupa robocza ds. **szkół** zajmowała się wspieraniem samooceny i rozwoju szkół z wykorzystaniem strategii zapewnienia jakości, a także wspieraniem doskonalenia zawodowego nauczycieli i członków kadry kierowniczej szkół.

Grupa robocza ds. **szkolnictwa wyższego** zajmowała się włączeniem społecznym, jakością i przydatnością w szkolnictwie wyższym pod kątem przygotowywania absolwentów na zmiany na rynkach pracy i w społeczeństwie.

Grupa robocza ds. **kształcenia i szkolenia zawodowego** badała sposób, w jaki innowacje i transformacja cyfrowa mogą wzmocnić wysokiej jakości kształcenie i szkolenie zawodowe (VET) oraz wyższe VET.

Grupa robocza ds. **edukacji dorosłych** opracowała propozycje wzmocnienia edukacji dorosłych w ramach szerszego systemu kształcenia i szkolenia (tzn. uczenia się przez całe życie), w tym refleksje dotyczące przyszłych priorytetów w perspektywie średnioterminowej.

Grupa robocza ds. **edukacji cyfrowej: uczenie się, nauczanie i ocenianie** zajmowała się sposobem, w jaki systemy edukacji mogą najlepiej reagować na zmiany w społeczeństwie zachodzące w wyniku transformacji cyfrowej, a także wspierała wdrażanie Planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej z 2018 r.

Grupa robocza ds. **promowania wspólnych wartości i edukacji włączającej** skupiała się na wdrażaniu zaleceń Rady w sprawie *promowania wspólnych wartości, edukacji włączającej i europejskiego wymiaru nauczania*.

Grupa robocza ds. wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem

Celem tej grupy roboczej jest wspieranie państw członkowskich w zakresie **zwiększania inkluzyjności i profesjonalizmu systemów wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem**. Podstawę dla tej pracy stanowi zalecenie Rady w sprawie wysokiej jakości systemów wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, które obejmuje europejskie „Ramy jakości wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem”.

Główne zagadnienia, którymi zajmowała się grupa robocza, to:

Włączenie społeczne w ramach wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem:

- Jak są **najlepsze strategie** sprawiające, aby systemy wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem bardziej sprzyjały włączaniu społecznemu wszystkich dzieci?
- Jakie konkretne środki, praktyki i polityki lub strategie są najbardziej odpowiednie wobec **potrzeb dzieci o niskim statusie społeczno-ekonomicznym**, dzieci z niepełnosprawnościami lub dzieci z dodatkowymi potrzebami edukacyjnymi, a także dzieci pochodzących ze środowisk migracyjnych lub mniejszości etnicznych?
- Jak **mierzyć inkluzyjność systemów wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem**? Jakie definicje, cele, punkty odniesienia lub wskaźniki można wykorzystać? Jakie luki uniemożliwiające skuteczne monitorowanie inkluzyjności systemów wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem istnieją w gromadzeniu danych? Jak można poprawić tę sytuację?

Profesjonalizacja personelu:

- Jak podnieść **atrakcyjność zawodu**? Jak wspierać dynamiczne i motywujące ścieżki kariery dla wszystkich pracowników i kadry kierowniczej? Jak przyciągnąć i zatrzymać dobrze wykwalifikowaną, zmotywowaną i różnorodną siłę roboczą w placówkach wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (uwzględniając kwestię równowagi płci)?
- Jak doprowadzić do dalszej **profesjonalizacji kadry placówek wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem w celu zapewnienia wysokiej jakości systemów tego rodzaju edukacji i opieki**? Jakie kluczowe kompetencje powinien posiadać pracownik placówki wczesnej edukacji i opieki nad dziećmi? Jakie są najlepsze sposoby rozwijania tych kompetencji? Jakie środki służące monitorowaniu i rejestrowaniu dalszej profesjonalizacji kadry placówek wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem są najlepsze?

Do głównych rezultatów pracy tej grupy roboczej należą:

- [zestaw narzędzi służących włączeniu społecznemu](#) w ramach wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem;
- sprawozdanie sugerujące sposoby **prowadzenia naboru, szkolenia i motywowania wykwalifikowanego personelu w sektorze wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem**.

Więcej szczegółów

Zestaw narzędzi służących włączeniu społecznemu w ramach wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem

Zestaw narzędzi obejmuje zbiór **inicjatyw politycznych, praktycznych rozwiązań i środków**, które mają zainspirować decydentów i pracowników zaangażowanych we wczesną edukację i opiekę nad dzieckiem do powielania przykładów dobrych praktyk poprzez tworzenie odpowiednich warunków (regulacje, finansowanie, praktyka zawodowa itp.), które mogą przynieść korzyści wszystkim dzieciom i rodzinom na **szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym**. Celem jest poczynienie postępów w kierunku bardziej inkluzywnych systemów

i placówek wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, co stanowi warunek *sine qua non* osiągnięcia jakości w tym obszarze;

Zbiór narzędzi obejmuje po pierwsze badanie, w jaki sposób decydenci mogą wspierać inkluzywne systemy i placówki za pomocą gamy środków z zakresu polityki, które przynoszą korzyść wszystkim dzieciom, niezależnie od ich sytuacji indywidualnej czy rodzinnej. Wzięto tu pod uwagę szereg aspektów dotyczących:

- korzyści wynikających z **opracowywania strategii** na szczeblu krajowym lub lokalnym;
- konieczności **monitorowania i oceny** inkluzywności w placówkach wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem;
- wpływu **skutecznego zarządzania** i współpracy pomiędzy decydentami;
- potrzeby zwiększenia **dostępności i przystępności cenowej** wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem;
- korzyści wynikających z **systemów wielopoziomowych**;
- potencjału związanego z **dostosowaniem wskaźnika liczby personelu do liczby dzieci**;
- korzyści wynikających ze **ściślej współpracy z placówkami wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem** i ich wspierania;
- znaczenia, **jakie ma wspieranie wczesnej interwencji**;
- konieczności adekwatnego **szkolenia personelu placówek wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem**;
- znaczenia, **jakie ma opracowywanie wytycznych pedagogicznych** wspierających włączenie społeczne.

W zestawie narzędzi przeanalizowano również praktyki przynoszące korzyść wszystkim dzieciom i rodzinom. Uwzględniono w nim w szczególności:

- korzyści dla personelu i instytucji wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem wynikające ze **współpracy z innymi służbami** wspierającymi interesy dzieci i rodzin;
- potrzebę działania w **ściślej współpracy z rodzinami**;
- strategię na rzecz **ułatwienia przechodzenia**: z domu do instytucji wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, pomiędzy takimi instytucjami lub z placówki wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem do szkoły podstawowej;
- **działania praktyczne**, takie jak wydłużenie godzin otwarcia placówek wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem.

Ponadto w ramach tego zbioru narzędzi uznano, że w przypadku niektórych dzieci mogą być korzystne bardziej ukierunkowane strategie lub działania, aby zapewnić spełnienie ich szczególnych

potrzeb przez systemy i placówki wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem. W związku z tym zestaw narzędzi obejmuje badanie potrzeb i możliwych reakcji różnych grup dzieci i rodzin:

- dzieci z **niepełnosprawnościami lub dodatkowymi potrzebami edukacyjnymi**;
- dzieci ze **środowisk migrantów**, w tym dzieci-uchodźców;
- dzieci romskich;
- dzieci w bardzo **szczególnych sytuacjach**, takich jak dzieci mieszkających na obszarach wiejskich, dzieci mieszkających z matkami w zakładzie karnym lub dzieci z dużymi problemami zdrowotnymi. Rozważa się również szczególną sytuację wszystkich małych dzieci w okresach lockdownu oraz sposoby zapewnienia im w takich okresach dobrej jakości wczesnej edukacji i opieki.

Wczesna edukacja i opieka nad dzieckiem: Jak prowadzić nabór wykwalifikowanego personelu, szkolić i motywować taki personel?

W oparciu o dostępne badania oraz podejścia stosowane w celu wzmocnienia praktyk krajowych, regionalnych lub lokalnych, w sprawozdaniu stwierdzono, że jakość **zapewnianej wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem zwiększa się, gdy dostępna jest dostateczna liczba wykwalifikowanego personelu** i personel jest ponadto zmotywany do pozostania w zawodzie. W sprawozdaniu wskazuje się, że:

1. Na wszystkich zainteresowanych stronach zaangażowanych w organizację i zapewnianie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem spoczywa wspólna odpowiedzialność **za wspieranie atrakcyjności tego sektora** oraz doskonalenia zawodowego jego personelu. Obejmuje to decydentów na szczeblu krajowym i lokalnym, pracodawców, członków kadry kierowniczej placówek wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, związki zawodowe, partnerów społecznych oraz instytucje kształcenia i szkolenia.
2. Potrzebne jest, aby sektor wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem **spotkał się uznaniem, na jakie zasługuje**, co z kolei może mieć pozytywny wpływ na nabór i zatrzymanie personelu. Uznanie dla sektora można zwiększyć dzięki kampaniom / strategiom mającym na celu promowanie:
 - a. edukacyjnej i sprzyjającej włączeniu społecznemu wartości wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem; korzyści wynikających z dobrej jakości wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem i jej wpływu na dzieci, rodziny i społeczeństwo; oraz roli wykwalifikowanego i zmotywowanego personelu;
 - b. poprawy w zakresie możliwości doskonalenia zawodowego, rozwoju kariery zawodowej, wynagrodzeń i warunków pracy personelu placówek wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem.
3. Sektor może stać się **bardziej atrakcyjny**, gdy zastosuje się kreatywne strategie wspierające nabór pracowników, takie jak:
 - c. zwiększenie liczby ról w ramach wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem i oferowanie większych szans pomaga zatrudnić personel o różnych umiejętnościach i kompetencjach;
 - d. tworzenie nowych ścieżek dostępu do zawodu oraz dywersyfikacja metod naboru pomaga przyciągnąć wykwalifikowanych kandydatów o bardzo różnych profilach;
4. Ustanowienie i stosowanie wspólnego zbioru **podstawowych kompetencji personelu** może pomóc w zarządzaniu oczekiwaniami i zapewnić większą jasność w kwestii umiejętności i zdolności personelu zajmującego się wczesną edukacją i opieką nad dzieckiem. Zainteresowane podmioty zajmujące się wczesną edukacją i opieką nad dzieckiem mogą wykorzystać ten zbiór kompetencji

w celu:

- e. opracowania strategii na szczeblu krajowym/lokalnym/placówek na rzecz doskonalenia kompetencji osób indywidualnych i zespołów;
 - f. wytyczania treści programów wstępnego kształcenia i szkolenia oraz ustawicznego doskonalenia zawodowego.
5. Udział wszystkich członków personelu placówek wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem w wysokiej jakości wstępnym kształceniu i szkoleniu oraz w programach ustawicznego doskonalenia zawodowego ma kluczowe znaczenie dla poprawy jakości usług wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem. Aby to osiągnąć konieczne jest wdrożenie szeregu strategii:
- g. usunięcie przeszkód utrudniających udział personelu w ustawicznym doskonaleniu zawodowym;
 - h. poszerzenie wachlarza możliwości uczenia się i uznanie wartości uczenia się opartego na pracy, uczenia się od innych członków zespołu, coachingu i wzajemnego wsparcia.

Więcej informacji

Oba rezultaty prac dostępne są na stronie internetowej Komisji Europejskiej poświęconej [wczesnej edukacji i opiece nad dzieckiem](#).

Grupa robocza ds. szkół

Celem tej grupy roboczej jest zbadanie kwestii dotyczących **zarządzania** systemami edukacji szkolnej, aby wspierać w europejskim obszarze edukacji **wysokiej jakości edukację włączającą**.

Główne zagadnienia, którymi zajmowała się grupa robocza, to:

W poprzednim cyklu (2016–2018) grupa badała różne obszary związane z **zarządzaniem edukacją szkolną** oraz sposób, w jaki systemy mogą stawić czoła poważnym wyzwaniom związanym z jakością i sprawiedliwością w celu dążenia do uzyskania lepszych efektów uczenia się przez wszystkie osoby młode. W obecnym cyklu skupiono się na dwóch z tych obszarów, poddając głębszej analizie wyzwania i szanse w zakresie **wspierania rozwoju szkół i doskonalenia zawodowego**.

Do głównych rezultatów pracy tej grupy roboczej należą:

- w zakresie **zapewniania jakości**: [sprawozdanie „Wspieranie samooceny szkół oraz rozwoju szkół za pomocą polityki zapewnienia jakości: kluczowe czynniki do uwzględnienia przez decydentów”](#); oraz sprawozdanie dotyczące wzajemnego uczenia się: [„Doradztwo zewnętrzne wspierające doskonalenie szerokiego zakresu kompetencji.”](#)
- w zakresie **kariery zawodowej nauczycieli i członków kadry kierowniczej szkół**: [„Wspieranie kariery zawodowej nauczycieli i członków kadry kierowniczej szkół: przewodnik strategiczny” – pełne sprawozdanie](#) wraz z towarzyszącym streszczeniem i arkuszami informacyjnymi promujące bardziej zróżnicowane ścieżki kariery oraz spójne podejście w zakresie wspierania indywidualnych osób oraz zawodu jako całości dzięki „ramom na rzecz kariery w edukacji szkolnej”.

Proces wzajemnego uczenia się obejmował:

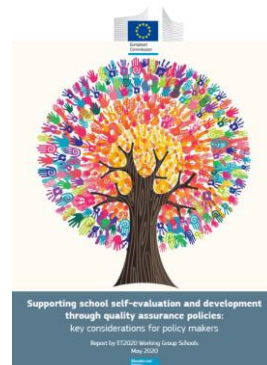
- Sześć **spotkań** w Brukseli w ciągu cyklu, z których ostatnie odbyło się *online* w dniu 7 maja 2020 r. Spotkania te uzupełniono czterema **działaniami w ramach wzajemnego uczenia się** w państwach przyjmujących oraz czterema **seminariami** (krótsze warsztaty z udziałem części członków grupy oraz ekspertów z różnych obszarów edukacji).
- W okresie od sierpnia do października 2020 r. odbyła się kolejna **seria spotkań online** w celu przeanalizowania sytuacji związanej z rozpoczęciem nowego roku szkolnego po szeroko rozpowszechnionym zamknięciu szkół, oraz wizji przyszłości, zwłaszcza w zakresie kształcenia mieszanego.

Więcej szczegółów

Wspieranie samooceny i rozwoju szkół dzięki polityce zapewnienia jakości

Konstruktywna samoocena szkół może prowadzić do **poprawy ich jakości i określenia priorytetów** w zakresie ich rozwoju. Może ona również zachęcać nauczycieli do **kształcenia zawodowego opartego na współpracy** i prowadzić do poprawy wyników w nauce i rezultatów uczenia się poza szkołą w przypadku uczniów.

W sprawozdaniu przedstawiono kluczowe względy, którymi należy się kierować przy kształtowaniu polityki na szczeblu krajowym i regionalnym w odniesieniu do sposobów wspierania samooceny i rozwoju szkół. Te kluczowe względy powinny być istotne i możliwe do dostosowania dla wszystkich systemów edukacji z jednoczesnym uwzględnieniem faktu, że każdy system jest inny i złożony. W sprawozdaniu ujęto również **najnowsze wyniki badań oraz przykłady rozwoju polityki w poszczególnych krajach**, przedstawione przez członków grupy roboczej ds. szkół, które mogą posłużyć jako inspiracja do tego, w jaki sposób te kluczowe względy mogą zostać zastosowane w praktyce.

Dokumenty dostępne w internecie:

- [Pełne sprawozdanie](#) (PDF)
- [Streszczenie](#) (PDF) w 24 językach UE
- Sprawozdanie dotyczące wzajemnego uczenia się [„Doradztwo zewnętrzne wspierające doskonalenie szerokiego zakresu kompetencji.”](#)

Wspieranie kariery zawodowej nauczycieli i członków kadry kierowniczej szkoły

Bez nauczycieli i członków kadry kierowniczej szkoły **edukacja szkolna nie może istnieć**, gdyż to te osoby odpowiadają za codzienny rozwój uczniów. Zgłaszane są jednak **poważne braki w kadrze nauczycielskiej**, a kariera zawodowa w edukacji szkolnej w całej Europie wciąż jest często postrzegana jako jednopłaszczyznowa lub jednowymiarowa, z niewielkimi możliwościami lub całkowitym brakiem możliwości rozwoju. Stanowi to wyzwanie zarówno dla szkół, jak i dla systemów edukacji, które potrzebują nie tylko zrównoważonych i wysoko wykwalifikowanych pracowników, ale również pracowników z pasją, którzy patrzą w przyszłość.

Przewodnik strategiczny stanowi odpowiedź na szereg problemów i wyzwań stojących przed systemami edukacji szkolnej pod względem ich zdolności do **jak najlepszego doboru nauczycieli i członków kadry kierowniczej szkoły oraz ich wspierania**.

Przewodnik jest skierowany przede wszystkim do decydentów i przedstawia nowe spojrzenie na karierę zawodową w edukacji szkolnej i nowe podejście do tej kariery wraz z licznymi niedawnymi przykładami środków z zakresu polityki z różnych krajów europejskich.

Dokumenty dostępne w internecie:

- [Pełne sprawozdanie](#) (PDF)
- [Streszczenie](#) (PDF) w 24 językach UE
- Cztery arkusze informacyjne – [Zróżnicowane ścieżki](#); [Tworzenie ram](#), [Środki z zakresu polityki](#), [Dyrektorzy szkół](#) (PDF) w 24 językach UE
- [Nagranie wideo](#) dotyczące sprawozdania oraz procesu pracy grupy (YouTube)
- Niektórzy członkowie grupy roboczej przeprowadzili również w dniu 24 marca [seminarium internetowe](#) dla nauczycieli i innych zainteresowanych stron w Europie.

Wspieranie szkół w czasach zmian

W obliczu ciągłych wyzwań, przed jakimi stoją systemy edukacji szkolnej na początku nowego roku szkolnego, Komisja Europejska postanowiła rozszerzyć swoją ofertę wsparcia, organizując szereg wydarzeń *online* w okresie od sierpnia do października. Było to zamierzone nie tylko jako „reagowanie kryzysowe”, lecz również jako sposób myślenia o zmianach i o przyszłości edukacji szkolnej wraz ze wszystkimi jej możliwościami.

Członkowie omawiali doświadczenia związane z utrzymaniem **nauczania, zarówno w szkole jak i zdalnego, a także jego wpływu na elastyczność, autonomię i ukierunkowane wsparcie oraz wymogi w tym zakresie**, w szczególności dotyczące: nauczycieli i członków kadry kierowniczej szkoły; projektowania procesu uczenia się oraz osób uczących się znajdujących się w niekorzystnej sytuacji. Dyskusje zanotowano w sprawozdaniu nieformalnym.

Grupa robocza ds. szkolnictwa wyższego

Celem tej grupy roboczej jest wspieranie w państwach członkowskich i innych państwach uczestniczących reform ukierunkowanych na maksymalną rozbudowę wysokiej jakości **szkolnictwa wyższego przygotowującego absolwentów na zmiany na rynkach pracy** i w społeczeństwie. Grupa robocza dąży również do zwiększenia zdolności Europy do innowacji oraz wkładu w zrównoważony wzrost gospodarczy i inkluzywne społeczeństwa.

Rozwój polityki w zakresie szkolnictwa wyższego jest wspierany poprzez wzajemne uczenie się i dzielenie się dobrymi praktykami na szczeblu krajowym i instytucjonalnym. Działania w obszarze wzajemnego uczenia się podkreśliły znaczenie **wyznaczania strategii, zachęt i celów, uwzględniania dialogu w kształtowaniu i wdrażaniu polityki**, monitorowania postępów i tworzenia solidnej bazy dowodowej z myślą o ciągłym doskonaleniu.

Główne zagadnienia, którymi zajmowała się grupa robocza, to:

Włączenie społeczne, jakość i przydatność w szkolnictwie wyższym to długofalowe cele polityczne grupy roboczej, wraz ze zrównoważonym finansowaniem szkolnictwa wyższego i zarządzaniem nim. Kluczowe tematy polityczne obejmują:

- rozwiązywanie problemów związanych z **niedopasowaniem umiejętności w przyszłości i promowanie doskonałości** w rozwijaniu umiejętności;
- tworzenie **sprzyjających włączeniu społecznemu i powiązanych** systemów szkolnictwa wyższego;
- zapewnianie **wkładu instytucji szkolnictwa wyższego w dziedzinę innowacji**;
- wspieranie **skutecznych i wydajnych** systemów szkolnictwa wyższego;
- przekrojowe inicjatywy umożliwiające **realizację europejskiego obszaru edukacji**.

Do głównych rezultatów pracy tej grupy roboczej należą:

- nowy zbiór **wniosków i zaleceń dotyczących polityki**, jak również współczesne przykłady odnoszące się do polityk na szczeblu systemowym i instytucjonalnym;
- wkład w **spotkania dyrektorów generalnych ds. szkolnictwa wyższego** polegający na przygotowaniu dyskusji na tematy priorytetowe prezydencji UE poprzez dedykowane działania w obszarze wzajemnego uczenia się oraz dyskusje na kluczowe tematy związane z europejskim obszarem edukacji.

Więcej szczegółów

Grupa robocza prowadziła działania następcze w związku z priorytetami określonymi w [odnowionym programie UE dla szkolnictwa wyższego](#) oraz [komunikacie „Wzmocnienie tożsamości europejskiej dzięki edukacji i kulturze”](#). Omówiła również i promowała przekrojowe inicjatywy mające na celu **zrealizowanie do 2025 r. europejskiego obszaru edukacji**, takie jak [inicjatywa dotycząca europejskich szkół wyższych](#), [inicjatywa dotycząca europejskiej legitymacji studenckiej](#) oraz [zalecenie Rady w sprawie automatycznego wzajemnego uznawania dyplomów szkół wyższych i świadectw ukończenia szkół średnich oraz efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą](#). Proces wzajemnego uczenia się pokazał sposób, w jaki rządy mogą wspierać wdrażanie tych reform, które poprawiają jakość szkolnictwa wyższego oraz współpracę międzynarodową i mobilność.

Rozwiązywanie problemów związanych z niedopasowaniem umiejętności w przyszłości i promowanie doskonałości w rozwijaniu umiejętności

Aby pomóc państwom w radzeniu sobie z **niedopasowaniem umiejętności i promowaniu doskonałości w rozwijaniu umiejętności** w szkolnictwie wyższym, grupa robocza uważnie śledziła postępy w ramach [europejskiej inicjatywy monitorowania losów absolwentów](#), która dostarcza **solidne dane na temat zatrudnienia absolwentów i daje wgląd w poprawę szkolnictwa wyższego**.

Główne przesłania polityczne w zakresie rozwiązywania problemów związanych z niedopasowaniem umiejętności i promowania doskonałości w rozwijaniu umiejętności

- W ramach krajowych polityk należy wspierać **uczenie się i nauczanie ukierunkowane na studenta**, zważywszy na liczne korzyści dla studentów, nauczycieli i systemów szkolnictwa wyższego w zakresie podnoszenia jakości, wskaźników ukończenia oraz zdolności do zatrudnienia.
- Jakość, przydatność i innowacyjność uczenia się i nauczania należy wzmacniać poprzez zachęty dla instytucji szkolnictwa wyższego oraz ścisłe kontakty między społecznością szkolnictwa wyższego i społeczeństwem. Skuteczne podejścia polityczne obejmują wspieranie **krajowego forum nadającego rozmach postępowi**.
- Doskonałość w rozwijaniu umiejętności wymaga **inwestycji w pracowników dydaktycznych**. Zachęty dla nauczycieli, reformy w zakresie szkolenia służącego doskonaleniu zawodowemu nauczycieli oraz systemy nagradzania pomagają w osiągnięciu parytetu między stypendiami w zakresie nauczania i badań.
- Biorąc pod uwagę braki w wiedzy naukowej i umiejętnościach związanych ze STEM w Europie, należy promować **podejście oparte na naukach przyrodniczych, technologii, inżynierii, sztuce i matematyce (STEAM) do edukacji w zakresie STEM**, aby zwiększyć atrakcyjność i znaczenie dziedzin STEM. Skuteczna polityka zależy od poparcia wielu zainteresowanych stron, koordynacji polityki na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, a także od inwestycji w dane i analizy.

Tworzenie sprzyjających włączeniu społecznemu i powiązanych systemów szkolnictwa wyższego

W procesie wzajemnego uczenia się w ramach grupy roboczej skoncentrowano się również na upowszechnianiu sprzyjających włączeniu społecznemu i powiązanych systemów szkolnictwa wyższego z myślą o tym, że uczniowie powinni odzwierciedlać różnorodność i zróżnicowanie społeczne całej populacji, a państwa powinny zająć się problemem segregacji płciowej w poszczególnych dziedzinach nauk.

Główne przesłania polityczne

- Potrzebne są **jasne krajowe polityki i cele** służące zwiększeniu parytetu płci oraz liczby studentów z grup niedostatecznie reprezentowanych i defaworyzowanych, zapisujących się na studia i kończących je **we wszystkich instytucjach szkolnictwa wyższego**.
- **Podejście obejmujące całą administrację rządową i holistyczna polityka** – od wczesnego dzieciństwa po uczenie się przez całe życie, zaangażowanie szkół wyższych, szkół, rynku pracy i reszty społeczeństwa – są kluczem do propagowania sprzyjających włączeniu społecznemu i powiązanych systemów szkolnictwa wyższego.
- **Inwestycje w systemy wsparcia studentów oraz uczenie się i nauczanie ukierunkowane na studenta** mają kluczowe znaczenie dla zapewnienia równości i włączenia społecznego w szkolnictwie wyższym.
- Włączenie społeczne należy uwzględnić w **polityce zapewniania jakości, przyjmowania na studia, alternatywnych ścieżek oraz uznawania dotychczasowych efektów uczenia się i nabytych umiejętności**.

Zaufanie do jakości w szkolnictwie wyższym i uczciwość akademicka

Aby poprawić zaufanie do jakości w szkolnictwie wyższym, grupa robocza zajmowała się kwestią **automatycznego wzajemnego** uznawania kwalifikacji na wszystkich spotkaniach, podkreślając działania, które muszą podjąć państwa, aby do 2025 r. stało się to rzeczywistością. Ponadto grupa robocza zajęła się wyzwaniami związanymi z **uczciwością akademicką**, które dotyczą wszystkich systemów i instytucji szkolnictwa wyższego. Oprócz wsparcia dla studentów, nauczania i uczenia się ukierunkowanego na studenta oraz solidnej i sprawiedliwej polityki kadrowej dla personelu szkół wyższych potrzebne są również szersze wytyczne i nadzór ze strony rządu.

Główne przesłania polityczne dotyczące uczciwości akademickiej

- **Skuteczna reakcja polityczna** w zakresie uczciwości akademickiej zależy od wspólnego działania obejmującego wszystkie misje, obszary i aspekty szkolnictwa wyższego oraz mobilizującego wszystkie dostępne polityki i podmioty.
- Elementem projektowania i wdrażania polityki w zakresie uczciwości akademickiej powinno być **zaangażowanie instytucji szkolnictwa wyższego, szkół, rodziców, pracodawców, samorządów zawodowych i ogółu społeczeństwa**.
- Uczciwość akademicka powinna **stanowić integralną część wszystkich programów studiów, przy czym należy stopniowo włączać tę tematykę do programów nauczania** i wzmacniać ją szkoleniami nauczycieli przed rozpoczęciem pracy i w jej trakcie.
- **Zapobieganie oszustwom i uchybieniom akademickim, ich wykrywanie oraz zwalczanie** skutkuje stałymi kosztami ponoszonymi przez instytucje szkolnictwa wyższego, które należy uwzględnić w ich finansowaniu.
- **Cyberprzestępstwa i oszustwa z wykorzystaniem technologii cyfrowych** w szkolnictwie wyższym wymagają szeroko zakrojonej współpracy na szczeblu europejskim, w tym odpowiedzi na obawy etyczne i prawne związane z wykorzystaniem nowych technologii do walki z oszustwami z wykorzystaniem technologii cyfrowych.

Skuteczne i wydajne systemy szkolnictwa wyższego

W ramach wspomnianej grupy roboczej zajęto się również kwestią finansowania szkolnictwa wyższego oraz obszarami związanymi z zasobami finansowymi, zasobami ludzkimi, koordynacją zasobów i zarządzaniem nimi. Proces wzajemnego uczenia się w ramach grupy roboczej obejmował zarówno środki na rzecz efektywności, jak i siłę finansowania w kierowaniu instytucjami szkolnictwa wyższego.

Kluczowe środki z zakresu polityki na rzecz skutecznych i wydajnych systemów szkolnictwa wyższego

- W reformy finansowania powinien być wpisany dialog między rządem, instytucjami szkolnictwa wyższego i głównymi zainteresowanymi stronami. Zasadą przewodnią jest utrzymanie **prostego, przejrzystego i stabilnego modelu finansowania** oraz zadbanie o to, aby uwzględniono w nim różnorodność sektora szkolnictwa wyższego.
- **Polityka finansowania wymaga inwestycji w pomiar wyników, monitorowanie skutków polityki** oraz analizę złożoności czynników leżących u jej podstaw. Należy ograniczyć działania administracyjne związane z monitorowaniem, sprowadzając obowiązki sprawozdawcze do minimum.
- W celu **ulepszenia wydajności, rozliczalności, planowania strategicznego i dialogu** można stosować umowy dotyczące osiąganych wyników w połączeniu z finansowaniem motywacyjnym. Pomagają one również w rozwiązaniu problemu ograniczeń w zakresie monitorowania z uwagi na wskaźniki umożliwiające pomiar wyników osiągniętych w przeszłości, ale nie uwzględniające potencjału instytucji.
- Skuteczne wdrożenie środków na rzecz efektywności w szkolnictwie wyższym, takich jak inwestycje w technologie prorozwojowe, transformacja cyfrowa i innowacje, współpraca instytucjonalna i wspólne usługi, wymaga wystarczającej autonomii, odpowiednich ram zarządzania i zrównoważonego finansowania instytucji szkolnictwa wyższego.

Więcej informacji

Wyniki grupy roboczej są dostępne w [rejestrze służącym przejrzystości Komisji Europejskiej](#). Zob. także [grupa robocza programu „Kształcenie i szkolenie 2020” ds. modernizacji szkolnictwa wyższego](#).

Grupa robocza ds. kształcenia i szkolenia zawodowego

Celem tej grupy roboczej jest dostarczenie decydentom i zainteresowanym stronom wskazówek politycznych dotyczących sposobu, w jaki innowacja i transformacja cyfrowa mogą przyczynić się do podniesienia jakości kształcenia i szkolenia zawodowego (VET) oraz wyższego kształcenia i szkolenia zawodowego.

Główne zagadnienia, którymi zajmowała się grupa robocza, to:

- nowe **podejścia pedagogiczne i andragogiczne** dla nauczycieli i trenerów, np. Czego i jak uczymy oraz z czego i jak szkolimy?, Jak się uczymy?;
- nowe **środowiska edukacyjne i zmiany organizacyjne** w instytucjach i przedsiębiorstwach zajmujących się szkoleniem;
- wykorzystanie **nowoczesnych technologii nauczania** w kształceniu i szkoleniu zawodowym oraz w wyższym kształceniu i szkoleniu zawodowym, np. otwartych zasobów edukacyjnych (OER);
- proaktywne i elastyczne systemy kształcenia i szkolenia zawodowego wspierające **strategię inteligentnej specjalizacji i klastry przemysłowe**;
- wzmacnianie kompetencji kluczowych poprzez **dostosowywanie programów nauczania/szkolenia i przepisów** do szybko zmieniających się rynków pracy;
- **zarządzanie i finansowanie** pod względem podziału kosztów i inwestowania w infrastrukturę;
- **jakość i doskonałość** w kształceniu i szkoleniu zawodowym; oraz
- wspieranie **mobilności edukacyjnej w kształceniu i szkoleniu zawodowym**, karier zawodowych bez granic oraz internacjonalizacji kształcenia i szkolenia zawodowego.

Do głównych rezultatów pracy tej grupy roboczej należą:

- [sprawozdanie dotyczące identyfikacji i grupowania centrów doskonałości zawodowej](#);
- [sprawozdanie końcowe grupy roboczej ds. kształcenia i szkolenia zawodowego dotyczące innowacji i transformacji cyfrowej](#): 8 założeń dotyczących pionierskich nowych podejść, w tym 12 sztandarowych projektów;
- [infografika](#) przetłumaczona na wszystkie języki.

Więcej szczegółów

Innowacja i transformacja cyfrowa odgrywają kluczową rolę w dwojakiej transformacji – ekologicznej i cyfrowej, a także w ulepszaniu systemów kształcenia i szkolenia zawodowego oraz zwiększaniu ich odporności. W celu dokładnego zbadania tematu grupa robocza poprowadziła łącznie 11 spotkań, w tym podjęła **działania w ramach wzajemnego uczenia się** w Rumunii, Hiszpanii i na Węgrzech. Ponadto grupa robocza spotkała się w 2019 r. w Finlandii podczas Europejskiego Tygodnia Umiejętności Zawodowych, w ramach którego odbyła się również wspólna sesja dotycząca sztucznej inteligencji z innymi grupami roboczymi.

Aby uzyskać informacje na potrzeby prac grupy roboczej ds. kształcenia i szkolenia zawodowego w ramach ET 2020, w sprawozdaniu dotyczącym **identyfikacji i grupowania centrów doskonałości zawodowej** przedstawiono ustalenia z działania polegającego na identyfikacji i grupowaniu centrów doskonałości zawodowej w całej Europie. Celem było w szczególności wyodrębnienie głównych cech centrów doskonałości zawodowej (w tym związanych z innowacją i transformacją cyfrową) na potrzeby opracowania koncepcji i rozwoju unijnych planów wsparcia.

W sprawozdaniu końcowym grupy roboczej pokazano, w jaki sposób potencjał wzmocnionych systemów kształcenia i szkolenia zawodowego może pomóc lepiej wdrażać systematyczne podejścia do innowacji i transformacji cyfrowej poprzez **1 wizję, 2 perspektywy i 8 założeń**. Ponadto, aby podkreślić inspirujące przykłady, w załączniku do sprawozdania końcowego przedstawiono **12 sztandarowych projektów**, które reprezentują dobre praktyki w zakresie transformacji cyfrowej (Belgia – Region Flamandzki, Malta, Włochy, Hiszpania), innowacyjności (Finlandia, Irlandia, Polska, Rumunia) oraz promowania celów społecznych lub ekologicznych (Belgia – Region Waloński, Bułgaria, Niemcy, Portugalia). Podsumowano je w poniższej tabeli.

Główne przesłania

Jedna wizja: od reaktywnego do proaktywnego kształcenia i szkolenia zawodowego

Żyjemy w epoce złożonych i wielowymiarowych przemian. Do poradzenia sobie z nimi potrzebne są proaktywne i mądre decyzje dotyczące polityki VET, dzięki którym realizowane w ramach niej priorytety, reformy i inwestycje będą (i) lepiej przewidywać i uwzględniać kwestie innowacyjności i transformacji cyfrowej, a także (ii) wspierać innowacyjność i transformację cyfrową poza sektorem VET.

Dwie perspektywy: w sektorze VET i poza nim

Na przyszłość VET w kontekście innowacyjności i transformacji cyfrowej należy patrzeć z **dwóch** różnych, ale powiązanych ze sobą i uzupełniających się **perspektyw**, którymi są:

- **Wpływ innowacyjności i transformacji cyfrowej na VET:** VET musi korzystać z nowych narzędzi i strategii pedagogicznych, by lepiej reagować na coraz szybsze tempo innowacji i transformacji cyfrowej.
- **Wspieranie innowacyjności i transformacji cyfrowej poprzez VET:** VET musi mieć większą zdolność do wspierania innowacyjności i transformacji cyfrowej za pomocą strategii inteligentnej specjalizacji, uniwersytetów oraz badań naukowych.

Osiem założeń

Wpływ innowacyjności i transformacji cyfrowej na VET

Założenie 1: Wykorzystywanie potencjału innowacyjności i transformacji cyfrowej oraz działanie na rzecz jeszcze bardziej zaawansowanych innowacji np. poprzez szybsze wdrażanie bardziej zaawansowanych innowacji.

Założenie 2: Wspieranie innowacyjności w nauczaniu i szkoleniu wymaga zwiększenia innowacyjności nauczycieli i instruktorów zajmujących się kształceniem zawodowym np. za pomocą platform do pracy zespołowej, odpowiednich ścieżek kariery i wdrożenia nowych modeli takich jak „hybrydowość specjalizacji”.

Założenie 3: Inteligentne włączanie transformacji cyfrowej do uczenia się poprzez praktykę w miejscu pracy np. poprzez szersze wykorzystanie technologii immersji: rzeczywistości wirtualnej i rozszerzonej, sztucznej inteligencji itp.

Wspieranie innowacyjności i transformacji cyfrowej przez VET

Założenie 4: Zapewnienie warunków do sprawnego nadzorowania i zarządzania oraz silnego przywództwa np. poprzez umożliwianie podmiotom pośredniego uczestnictwa w rozwijającym się rynku technologii edukacyjnych.

Założenie 5: Zapewnianie strategicznych i elastycznych mechanizmów finansowania np. poprzez analizę zagrożeń związanych z innowacyjnością oraz kosztów i szerszych potrzeb inwestycyjnych.

Założenie 6: Wykorzystanie innowacyjności i transformacji cyfrowej do działania na rzecz różnorodności i integracji osób uczących się np. poprzez lepsze zrozumienie wpływu płci oraz

pochodzenia społecznego i etnicznego na transformację cyfrową.

Założenie 7: **Wdrażanie nowych strategii zapewniania doskonałości VET** np. poprzez dążenie do podnoszenia jakości na wyższych poziomach kształcenia oraz wykorzystanie centrów doskonałości szkolenia zawodowego.

Założenie 8: **Rozwijanie umiejętności zarządzania innowacyjnością oraz transformacją cyfrową i ekologiczną w zglobalizowanym świecie** np. poprzez wykorzystanie ICT do zapewnienia opłacalności ustawicznego kształcenia i szkolenia zawodowego, modułów rozwijających umiejętności ekologiczne i cyfrowe oraz mobilności wirtualnej.

Więcej informacji

- [Sprawozdanie dotyczące identyfikacji i grupowania centrów doskonałości zawodowej](#)
- [Sprawozdanie końcowe grupy roboczej ds. kształcenia i szkolenia zawodowego dotyczące innowacji i transformacji cyfrowej](#): 8 założeń dotyczących pionierskich nowych podejść, w tym 12 sztandarowych projektów;
- [Infografika](#) przetłumaczona na wszystkie języki

Grupa robocza ds. edukacji dorosłych

Celem tej grupy roboczej jest analiza krajowych polityk i dobrych praktyk z różnych państw, przyjrzenie się dowodom z badań oraz sformułowanie kluczowych wniosków i zaleceń dotyczących edukacji dorosłych dla decydentów.

Główne zagadnienia, którymi zajmowała się grupa robocza, to:

- wspieranie **przeglądu sytuacji w dziedzinie edukacji dorosłych** (osiągnięcia i słabości) oraz opracowywanie propozycji dotyczących sposobów wzmocnienia edukacji dorosłych w ramach szerszego systemu kształcenia i szkolenia (uczenie się przez całe życie), w tym refleksje dotyczące przyszłych priorytetów w perspektywie średnioterminowej w odniesieniu do edukacji dorosłych;
- **wzmacnianie pozycji jednostek w zakresie podnoszenia/zmiany kwalifikacji** ze szczególnym uwzględnieniem poradnictwa i finansowania;
- **edukacja dorosłych w czasach COVID-19** i co to oznacza dla sektora w perspektywie krótko- i długoterminowej.

Do głównych rezultatów pracy tej grupy roboczej należą:

- [sprawozdanie „Osiągnięcia w ramach odnowionej europejskiej agendy w zakresie uczenia się dorosłych”](#);
- [„Empowering adults to undertake up-/re-skilling – Pointers for better policies”](#) (Wzmacnianie pozycji osób dorosłych w zakresie podnoszenia/zmiany kwalifikacji – wskazówki dotyczące lepszej polityki);
- [„Adult Learning and COVID-19: challenges and opportunities”](#) (Edukacja dorosłych a COVID-19: wyzwania i możliwości).

Więcej szczegółów

Główne przesłania

Przegląd sytuacji w dziedzinie edukacji dorosłych

W lipcu 2019 r. sfinalizowano [sprawozdanie podsumowujące postępy w realizacji europejskiej agendy w zakresie uczenia się dorosłych](#). Wskazano w nim kilka obszarów, które nadal wymagają dalszego uwzględnienia w polityce na szczeblu państw członkowskich i UE, związanych z warunkami edukacji dorosłych, określonymi grupami docelowymi i obszarami zainteresowania.

Sprawozdanie pozwoliło również określić obszary rozwoju polityki w zakresie edukacji dorosłych po 2020 r. z naciskiem na:

- Warunki podstawowe: Jakie struktury i systemy wymagają poprawy?
- Obszary szczególnego zainteresowania: Jakie aspekty usług kształcenia dorosłych wymagają dodatkowej uwagi?
- Grupy docelowe: Którzy dorośli potrzebują szczególnej uwagi?

Główne przesłania polityczne

- Istnieje zwiększone zapotrzebowanie na **sprawnie działające systemy kształcenia dorosłych**, umożliwiające odpowiedź na wyzwania krajowe i unijne w szybko zmieniających się kontekstach (tj. zmieniający się charakter pracy, automatyzacja, rozwój demograficzny).
- W latach 2011–2018 na szczęblu UE wdrożono inicjatywy wspierające działania państw UE zgodne z priorytetami europejskiej agendy w zakresie uczenia się dorosłych.
- W państwach członkowskich **dokonano postępów zgodnie z priorytetami agendy**: zmieniono i poprawiono ustalenia dotyczące zarządzania; wdrożono specjalne podejścia mające na celu dotarcie do konkretnych grup; opracowano bardziej dostosowane do potrzeb i świadczone za pomocą narzędzi cyfrowych usługi; oraz rozwinęto mechanizmy zapewnienia jakości (zob. poprzednia sekcja).
- Mimo wysiłków podejmowanych na szczęblu UE i państw członkowskich **wskaźnik uczestnictwa dorosłych w uczeniu się** (mierzony w ramach badania aktywności ekonomicznej ludności) nie wzrósł znacząco w tym okresie. Z drugiej strony badanie UE dotyczące edukacji dorosłych i badanie ustawicznego szkolenia zawodowego w UE wskazują bardziej pozytywne zmiany w zakresie uczestnictwa dorosłych w uczeniu się w Europie.
- Obecny wskaźnik (BAEL) **nie wydaje się w pełni przydatny do uchwycenia skutków istotnych reform politycznych**.

Wzmacnianie pozycji jednostek w zakresie podnoszenia/zmiany kwalifikacji

Praca wykonana przez grupę roboczą wspiera ideę, że **poradnictwo i działania informacyjne mające na celu wzmocnienie pozycji dorosłych w zakresie uczenia się i rozwoju to wieloaspektowy obszar polityki**, w którym należy połączyć wiele różnych podejść, aby odnieść sukces. Wynika stąd wyraźnie, że podstawą każdej polityki w tym obszarze jest to, że powinna ona opierać się na **podejściu obejmującym udział wielu zainteresowanych stron** (partnerstwie) w projektowaniu, wdrażaniu i finansowaniu polityki oraz świadczeniu poradnictwa. Jest to szczególnie ważne w budowaniu mostów między **sektorami edukacji, systemami poradnictwa** (kształcenie, kariera) oraz między **placówkami edukacyjnymi i przedsiębiorstwami**, a także organizacjami działającymi w dziedzinie kultury, aktywności obywatelskiej, polityki lokalnej i innych obszarów ważnych dla dorosłych. Wymaga to **kompleksowej strategii poradnictwa, która łączy w sobie poszczególne systemy** i w ramach której personel świadczący poradnictwo jest dobrze wyszkolony i wyposażony.

Edukacja dorosłych w czasach COVID-19

W oparciu o informacje przekazane przez państwa członkowskie w [sprawozdaniu](#) przedstawiono w ogólnym zarysie odpowiedzi sektorów na kryzys. Przeanalizowano w nim rolę, jaką edukacja dorosłych może odegrać w świecie dotkniętym kryzysem związanym z COVID-19, oraz kluczowe elementy niezbędne do tego, by systemy kształcenia dorosłych były dostosowane do przyszłych wyzwań. Wnioski z tego sprawozdania można podsumować następująco:

- COVID-19 wpłynął na wszystkie sektory gospodarki i ogół społeczeństwa. **Najbardziej ucierpiały jednak grupy społecznie wrażliwe**, co uwypukliło nierówności społeczne.
- Kryzys i związane z nim obostrzenia uwydatniły **znaczenie umiejętności podstawowych – zarówno czytania i pisania, jak i umiejętności cyfrowych** – a także kompetencji kluczowych, takich jak myślenie krytyczne i umiejętności w zakresie uczenia się.
- Dla sektora edukacji dorosłych skutki kryzysu były ogromne.
- Początkowe reakcje ze strony sektora edukacji dorosłych wskazują na jego słabą zdolność do dotarcia do osób wymagających największej uwagi, takich jak konkretne grupy społecznie wrażliwe. W dłuższej perspektywie istnieje również **potrzeba znacznej poprawy jakości nauki na odległość i kształcenia mieszanego** oraz zwiększenia zasobów finansowych dla sektora.

- Sytuacja związana z COVID-19 poważnie **wystawiła na próbę zdolność wszystkich państw do reagowania na nagłe zdarzenia** o tak szerokim zasięgu bez pozostawiania żadnych grup w tyle.

Główne przesłania polityczne

Aby zagwarantować, że systemy kształcenia dorosłych będą mogły odegrać tę zasadniczą rolę w odbudowie, należy rozważyć kilka działań w różnych obszarach, zarówno na **szczeblu krajowym, jak i europejskim**.

Opracowanie **krajowej strategii obejmującej cały sektor edukacji dorosłych** poprzez:

- wspieranie placówek edukacyjnych dla dorosłych w przejściu na wyższej **jakości kształcenie mieszane i naukę na odległość**;
- zapewnianie andragogom **dalszych szkoleń** w zakresie nauki na odległość i tworzenia programów nauczania w środowiskach online;
- zapewnienie, aby sektor mógł wspierać rozwój indywidualnego i **społecznościowego upodmiotowienia i samowystarczalności**;
- **współpracę międzysektorową** w celu dotarcia do wszystkich, zwłaszcza grup społecznie wrażliwych;
- **poprawę przejrzystości** oferty (*online*);
- **poprawę usług poradnictwa i doradztwa** w zakresie nauki, kariery i życia;
- wspieranie poszerzenia **oceny nauki na odległość**;
- wykorzystanie **gromadzenia informacji na temat umiejętności** do dostosowania oferty edukacyjnej;
- zapewnienie **sektorowi finansowania umożliwiającego realizację celów**.

Kontynuowanie i odnawianie **programu polityki w zakresie edukacji dorosłych na szczeblu europejskim** poprzez:

- **wzmacnianie trwałej konkurencyjności**, aby osiągnąć Europejski Zielony Ład i wprowadzić w życie strategię cyfrowe i przemysłowe;
- zapewnienie **sprawiedliwości społecznej przez wprowadzenie w życie pierwszej zasady Europejskiego filaru praw socjalnych**: dostęp do kształcenia, szkolenia i uczenia się przez całe życie dla każdego, w całej UE;
- budowanie odporności z myślą o reagowaniu na sytuacje kryzysowe na podstawie doświadczeń zdobytych podczas pandemii COVID-19.

Więcej informacji

- [Osiągnięcia w ramach odnowionej europejskiej agendy w zakresie uczenia się dorosłych](#)
- [„Empowering adults to undertake up-/re-skilling – Pointers for better policies”](#) (Wzmacnianie pozycji dorosłych w zakresie podnoszenia/zmiany kwalifikacji – wskazówki dotyczące lepszej polityki)
- [„Adult Learning and COVID-19: challenges and opportunities”](#) (Edukacja dorosłych a COVID-19: wyzwania i możliwości)
- [Informacje o wszystkich grupach roboczych ds. edukacji dorosłych](#)

Grupa robocza ds. edukacji cyfrowej: uczenie się, nauczanie i ocenianie

Cel grupy

Grupa robocza programu „Kształcenie i szkolenie 2020” ds. **edukacji cyfrowej: uczenie się, nauczanie i ocenianie** (DELTA) to forum wymiany poglądów na temat celowego i innowacyjnego wykorzystania technologii cyfrowych w kształceniu i szkoleniu oraz rozwoju umiejętności cyfrowych. Analizuje ona sposób, w jaki systemy edukacji mogą najlepiej reagować na zmiany w społeczeństwie i na rynku pracy zachodzące w wyniku transformacji cyfrowej. Podnosi świadomość i wspiera wdrażanie [Planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej z 2018 r.](#) i przewidzianych w nim działań realizowanych na szczeblu krajowym. Co więcej, COVID-19 miał poważne skutki dla systemów kształcenia i szkolenia, a grupa robocza poświęciła szereg spotkań na refleksję nad wpływem tego kryzysu na kształcenie i szkolenie, a w szczególności na edukację cyfrową. W związku z tym grupa robocza przedstawiła również propozycje, które uwzględniono w nowym Planie działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027.

Główne zagadnienia, którymi zajmowała się grupa robocza, to:

monitorowanie i pomiar wpływu (ocena i uznanie) edukacji cyfrowej;

doskonalenie zawodowe nauczycieli i pracowników dydaktycznych w zakresie edukacji cyfrowej;

zrównoważona zmiana edukacji cyfrowej na poziomie systemów i kierownictwa placówek edukacyjnych;

pojawiające się i innowacyjne praktyki w dziedzinie edukacji cyfrowej;

sztuczna inteligencja i wykorzystanie danych, hakatony, innowacje oddolne;

edukacja cyfrowa wspierająca uczenie się przez całe życie.

Do kluczowych rezultatów pracy tej grupy roboczej należą:

główne wnioski opracowane po zakończeniu każdego działania w zakresie wzajemnego uczenia się, ukierunkowane na określone zagadnienie, obejmujące również utworzenie mapy praktyk i strategii politycznych w dziedzinie edukacji cyfrowej;

monitorowanie wdrożenia **Planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na rok 2018**, z prowadzeniem, w stosownych przypadkach, regularnych dyskusji na temat postępów w realizacji działań;

dalsze wytyczne i informacje zwrotne dotyczące opracowania [narzędzia autorefleksji SELFIE dla szkół](#); wkład w opracowanie **narzędzia SELFIE dla nauczycieli**;

wsparcie opracowania koncepcji [hakatonu edukacji cyfrowej](#);

wytyczne na temat **badan i ram** Komisji Europejskiej (prowadzonych przez Wspólne Centrum Badawcze) dotyczących edukacji cyfrowej oraz wniesienie wkładu w te badania i ramy;

wniesienie wkładu w przygotowanie nowego [Planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027](#).

Więcej szczegółów

Specjaliści posiadający kompetencje cyfrowe

Rośnie świadomość, że należy wspierać nauczycieli oraz liderów w dziedzinie edukacji w zdobywaniu niezbędnych kompetencji cyfrowych i budowaniu poczucia pewności siebie w korzystaniu z technologii cyfrowych w krytyczny i kreatywny sposób, aby skutecznie wspierać osoby uczące się na wszystkich poziomach kształcenia i szkolenia. Należy zachęcać nauczycieli i innych liderów w dziedzinie edukacji do kreatywnego wykorzystywania technologii cyfrowych i wspierania działań takich jak: edukacja cyfrowa oparta na grach (ang. *Digital Games Based Learning*, *DGBL*), sztuczna inteligencja w dziedzinie edukacji, analiza procesów uczenia się i obliczenia cyfrowe oraz hakatony.

Główne przesłania polityczne

Szereg krajów już teraz zmienia swoje programy wstępnego kształcenia nauczycieli, aby **włączyć edukację cyfrową do wszystkich przedmiotów kształcenia nauczycieli, czyniąc z niej narzędzie rozwoju umiejętności przekrojowych**.

Istnieje potrzeba **dzielenia się** doświadczeniami i praktykami związanymi ze stosowaniem [DigCompEdu](#) i **zestawiania ich ze sobą**, co może przyczynić się do ulepszenia ram i rozwoju nowych narzędzi, takich jak SELFIE dla nauczycieli.

Innowacyjne i elastyczne podejścia do kształcenia zawodowego można dalej rozwijać poprzez lepsze wykorzystanie programów europejskich, takich jak Erasmus+ (Akcja 1 i 2), polegając również na **nauczycielach** przy określaniu najlepszych podejść do kształcenia zawodowego.

Istnieje narastająca potrzeba zapewnienia nauczycielom możliwości interakcji z **nowymi technologiami, takimi jak sztuczna inteligencja i dane**.

Pandemia COVID-19 zwróciła uwagę na wyzwanie, jakim jest **przystosowanie tradycyjnego nauczania bezpośredniego do skutecznego e-uczenia się, w tym oceniania**, wymagające wyposażenia nauczycieli w kompetencje w zakresie projektowania i zarządzania nauczaniem na odległość.

Gotowość cyfrowa i przeprowadzenie zmianom systemowym

Technologie cyfrowe niosą ze sobą potencjał, który może zmienić kształcenie i szkolenie w całej UE, i powinny stanowić podstawę systemu edukacji o wysokiej jakości, wspierając uczenie się uczniów. Pozwalają one na nowo zdefiniować w ramach systemów edukacyjnych metody nauczania, uczenia się i oceniania, aby lepiej spełniały potrzeby osób uczących się we wszystkich obszarach kształcenia i szkolenia.

Główne przesłania polityczne

Systemy powinny wspierać **innowacyjne i kreatywne wykorzystanie technologii cyfrowych, poparte solidnym podejściem pedagogicznym**.

Istnieje potrzeba, aby liderzy w dziedzinie edukacji i nauczyciele rozumieli potencjał i wyzwania technologii, takich jak **sztuczna inteligencja (AI) i dane**. W odniesieniu do AI powinni oni rozważyć dwie perspektywy:

- **kształcenie na rzecz AI** – potrzeba kształcenia osób uczących się i nauczycieli w zakresie AI i jej **konsekwencji dla życia codziennego oraz potrzeba kształcenia specjalistów z zakresu AI w Europie**;
- **AI na rzecz kształcenia** – rozwój AI, który może być korzystny dla **poprawy praktyk nauczania i uczenia się**, w tym zmniejszenia obciążenia administracyjnego.

Innowacje oddolne (np. hakatony) niosą ze sobą ogromny potencjał zmian w systemach kształcenia i szkolenia.

Pandemia COVID-19 pokazała, że **systemy, które charakteryzowały się zdrowym stanem gotowości cyfrowej, lepiej radziły sobie z przejściem na nauczanie na odległość i e-uczenie się**.

Za sprawą pandemii ryzyko **nierówności i przepaści cyfrowej** stało się wyraźnie widoczne. Chociaż początkowo dostęp do urządzeń stanowił wyzwanie, wielu krajom udało się temu zaradzić dzięki

niezbędnemu wsparciu finansowemu. Kwestie takie jak **dostęp do łączy szerokopasmowych i poziom kompetencji cyfrowych** wymagają jednak **rozwiązań bardziej długoterminowych**.

W drugiej połowie 2020 r. wiele systemów szkolnych przeszło na **kształcenie mieszane**. Jest to termin ewoluujący i każdy kraj/region musi określić, jak będzie on funkcjonował, aby móc zarządzać oczekiwaniami w przyszłości.

Potrzeba ściślejszej współpracy i współdziałania

Choć edukacja cyfrowa nie jest niczym nowym, pandemia COVID-19 pokazała, że wiele krajów i organizacji chce **lepiej zrozumieć, jak skuteczniej wdrażać odpowiednie polityki i praktyki cyfrowe**. Istnieje potrzeba gromadzenia i wymiany doświadczeń, badań i wiedzy między krajami w celu wspierania wysokowydajnych ekosystemów edukacji cyfrowej.

Główne przesłania polityczne

Mając na uwadze doświadczenia związane z COVID-19, członkowie wyrazili zainteresowanie utworzeniem **europejskiej platformy**, która pozwoliłaby stawić czoła wyzwaniom powstałym w pierwszych miesiącach kryzysu i umożliwić wymianę dobrych praktyk.

Pandemia uwydatniła potrzebę prowadzenia **większej ilości badań i mapowania sposobów radzenia sobie z kryzysem przez systemy kształcenia**.

Istnieje potrzeba **ściślejszej współpracy między krajowymi i regionalnymi działaniami w zakresie edukacji cyfrowej** w celu zbadania takich kwestii, jak nowe modele wymiany treści cyfrowych, wspólne normy, dostępność i zapewnienie jakości.

Wzrost e-uczenia się w trakcie pandemii uwiarygodnił na szczeblu krajowym problemy związane z **prywatnością, prawami ucznia i RODO**, w związku z czym istnieje potrzeba zapewnienia większej jasności w tych kwestiach na szczeblu europejskim.

Plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027

Grupa robocza aktywnie przyczyniła się do przygotowania nowego Planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027, a w dokumencie programowym i wspierającej go [bazie dowodowej](#) zawarto wiele kluczowych przesłań z posiedzeń plenarnych i działań z zakresu kształcenia zawodowego. Grupa robocza aktywnie wspierała również rozpowszechnianie wyników otwartych konsultacji społecznych prowadzonych przez Komisję w ramach przygotowywania planu działania. Grupa robocza poświęciła specjalne spotkanie *online* na przygotowanie planu działania i sformułowała następujące kluczowe przesłania.

Główne przesłania polityczne

Grupa robocza wezwała do zajęcia się w planie działania lukami związanymi z **dostępem, włączeniem społecznym, dostępnością i zrównoważonym rozwojem**, które pogłębił kryzys związany z COVID-19.

Kryzys uwydatnił potrzebę opracowania **wytocznych i wspólnych norm** w zakresie e-uczenia się o wysokiej jakości na szczeblu europejskim.

Należy wzmocnić **obywatelstwo i umiejętności cyfrowe**, podobnie jak **empatię i komfort cyfrowy**.

Podstawowe, specjalistyczne i zaawansowane umiejętności cyfrowe powinny być wspierane i uwzględniane w perspektywie uczenia się przez całe życie i włączenia społecznego, **zarówno w ramach edukacji formalnej, jak i poza nią**.

Członkowie uznali, że nadszedł czas na **refleksję i zastanowienie się, jak możemy wykorzystać**

cyfrowe uczenie się do poprawy nauczania, uczenia się i oceniania w przyszłości. Istnieje potrzeba wypracowania **zrównoważonego spojrzenia**, uwzględniającego pozytywne aspekty bezpośredniego uczenia się i e-uczenia się, aby osiągnąć dobry poziom kształcenia mieszanego.

Członkowie wezwali do **wzmocnienia koordynacji na szczeblu UE**, zwłaszcza w obliczu nadmiaru informacji podczas kryzysu związanego z COVID-19.

Więcej informacji

[Plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej \(2021–2027\)](#)

Grupa robocza ds. promowania wspólnych wartości i edukacji włączającej

Zadaniem tej grupy roboczej było promowanie wzajemnego uczenia się i ułatwianie wymiany najlepszych praktyk związanych z wdrażaniem zalecenia Rady w sprawie *promowania wspólnych wartości, edukacji włączającej i europejskiego wymiaru nauczania, zarówno na szczeblu europejskim, jak i krajowym*, w tym przybliżanie tych wspólnych wartości osobom uczącym się w szkołach.

Główne zagadnienia, którymi zajmowała się grupa robocza, to:

- promowanie wspólnych wartości i kompetencji międzykulturowych, w tym edukacji obywatelskiej i obywatelstwa cyfrowego;
- promowanie edukacji włączającej dla wszystkich osób uczących się;
- promowanie europejskiego wymiaru kształcenia i szkolenia oraz
- wspieranie pracowników dydaktycznych w radzeniu sobie z różnorodnością i tworzeniu klimatu otwartości w środowisku nauki.

Do głównych rezultatów pracy tej grupy roboczej należą:

Rezultaty pracy grupy roboczej obejmują **szczegółowe arkusze tematyczne**, koncentrujące się na różnych obszarach jej mandatu i wykorzystujące wiedzę fachową zgromadzoną podczas posiedzeń grupy roboczej, działania w ramach wzajemnego uczenia się i dobre praktyki. Dodatkowo, inspirujące praktyki zostaną również włączone do **kompedium internetowego**. Arkusze tematyczne obejmują:

- W arkuszu tematycznym dotyczącym [integracji młodych uchodźców i migrantów poprzez edukację](#) przedstawiono definicje, wcześniejsze prace Komisji Europejskiej i innych właściwych organizacji międzynarodowych, kluczowe badania i dowody wpływu, a także przykłady praktyk wdrożonych w całej UE.
- W arkuszu tematycznym dotyczącym [budowania mostów dzięki włączającemu i transgranicznemu kształceniu historycznemu](#) przedstawiono kluczowe pojęcia związane z kształceniem historycznym, inicjatywy unijne i międzynarodowe, podsumowanie istniejących badań, refleksje i spostrzeżenia, inspirujące praktyki i odpowiednie zasoby.
- W arkuszu tematycznym dotyczącym [zastosowań i nadużywania \(współczesnych\) mediów](#) przedstawiono definicje, wcześniejsze prace Komisji Europejskiej i innych właściwych organizacji międzynarodowych, kluczowe badania i dowody wpływu, a także szereg praktyk (z zakresu polityki oraz stosowanych) wdrażanych obecnie w całej Europie.
- W arkuszu tematycznym dotyczącym [edukacji włączającej i różnorodności LGBTI](#) przedstawiono kluczowe definicje, przesłanki do działania, międzynarodowe dokumenty i inicjatywy dotyczące edukacji włączającej, a także zasoby i inspirujące praktyki.

Więcej szczegółów

Podczas poprzedniej kadencji grupa robocza ds. promowania wspólnych wartości i edukacji włączającej stanowiła forum wymiany informacji na temat kwestii objętych zakresem deklaracji paryskiej. W latach 2018–2020 główny nacisk położono na sposób realizacji zalecenia Rady w sprawie promowania wspólnych wartości, edukacji włączającej i europejskiego wymiaru nauczania z dnia 22 maja 2018 r., zarówno na szczeblu europejskim, jak i krajowym, w tym przybliżanie tych wspólnych wartości osobom uczącym się w szkołach.

Główne przesłania polityczne

Obywatelstwo cyfrowe i dezinformacja

- **Umiejętności cyfrowe w szkołach** mogą pomóc w ograniczeniu ryzyka związanego z korzystaniem z technologii cyfrowych (np. szkoły włączają cyfrowe zadania domowe do szkolnych zasad odrabiania lekcji).
- Różne badania empiryczne wykazały, że programy z zakresu umiejętności korzystania z mediów, jak również programy nauczania mające na celu **promowanie krytycznego nastawienia** do tego, co można znaleźć w mediach, mogą pozytywnie wpłynąć na wiedzę, umiejętności i postawy uczniów. Kluczowe rezultaty obejmują krytyczne podejście do mediów w zakresie ich konsumpcji i korzystania z nich, w ogólnym kontekście propagowania uczestnictwa obywatelskiego.

Budowanie mostów dzięki kształceniu historycznemu

- Ważne jest **wyjaśnienie, dlaczego nauczanie historii powinno być włączające**, ponieważ społeczności mniejszościowe i migranci często nie są uwzględniani w historii danego kraju.
- Konieczne jest zapewnienie **opartego na wielu perspektywach i włączającego podejścia do kształcenia historycznego**, uwzględniającego w programach nauczania historii różne społeczności etniczne, językowe i religijne, aby uniknąć wszelkich nieuzasadnionych uprzedzeń lub dyskryminacji.
- Ważne jest, aby nauczając historii narodowej, dostrzegać jej wpływ na inne kraje, a tym samym **rozszerzać perspektywę poza narodowy punkt widzenia**.
- W nauczaniu historii należy **przewidzieć czas na dyskusję**, a ponadto debaty takie powinny uwzględniać zarówno pozytywne, jak i negatywne aspekty.

Włączenie społeczne uchodźców i migrantów

- Jednym z możliwych rozwiązań mających na celu uczynienie edukacji bardziej sprzyjającej włączeniu społecznemu jest **opracowanie włączających programów i metod nauczania** oraz podnoszenie świadomości na temat języka (potrzeb językowych), kultury i historii osób wywodzących się ze środowisk migrantów lub uchodźców.
- Większość działań mających na celu włączenie uchodźców i migrantów ma charakter odgórny, ale (według badań), aby edukacja włączająca była skuteczna, **potrzeba więcej działań oddolnych**.
- Nowo przybyli uchodźcy i migranci powinni zostać jak najszybciej **włączeni do głównego nurtu kształcenia**, aby umożliwić im realizację ich potencjału i zapobiec wykluczeniu społecznemu.
- Sport, kultura i działania na rzecz młodzieży okazały się skuteczne w **promowaniu dialogu międzykulturowego**.
- Nauczyciele powinni **być świadomi różnorodności w klasach** i zdawać sobie sprawę, że osoby młode o różnym pochodzeniu mają różne wspomnienia, wartości i kultury.

Więcej informacji

- [Kompedium internetowe](#)

Urząd Publikacji
Unii Europejskiej